

QUO VADIS

Když v roce 1896 napsal Henryk Sienkiewicz (1846–1916) román Quo vadis, byl už proslulým polským spisovatelem. Vedle povídek a novel již napsal několik epických románů, mimo jiné Ohněm a mečem, Potopu či Pana Wołodyjowského. Teprve Quo vadis z něj však učinilo světoznámého autora a příběh z doby Neronovy byl také hlavním důvodem, proč byla Sienkiewiczovi v roce 1905 udělena Nobelova cena za literaturu.

Sienkiewicz se narodil roku 1846 v rodině zámožného statkáře. Studoval historii ve Varšavě, kam se jeho rodina roku 1863 přestěhovala. Dětská léta na vesnici obohatila jeho dílo sociálním akcentem, varšavská studia zase nabídla nepřeborné množství příběhů z polské i světové historie. V poznání se ovšem neomezoval jen na četbu; během let 1876–1891 procestoval Německo, Francii, Anglii, Belgii, Spojené státy, Afriku, Turecko, Španělsko, Řecko i Itálii. Při psaní románu Quo vadis mu zajisté vytanula na mysl právě italská cesta...

Příběh lásky římského patricije ke křesťanské dívce, dceři poraženého krále Lygů se odehrává na pozadí velké a tragické historické epochy postupného pádu Říma. V hlavním městě vládne Nero, pološílený milovník umění, především toho, které sám vytvoří. Obklopen hordou pochlebovačů a ovládnán svou druhou ženou Poppaeou Sabinou je tento průměrný básník především nadprůměrným tyranem; před jeho změnami nálad a krutostí si není nikdo jist. Ani samo město.

V prostředí vysoké šlechty soustředěné okolo Nera vyrostl také Vinicius, synovec Neronova arbitra elegantiarum Petronia. Římský patricij, zvyklý na to, že dostane vše, nač pomyslí, se v domě Aulů, tajných křesťanů, setká s krásnou zajatkyní Lygií. Dívka se mu zalíbí, ona však jeho city neopětuje. Vinicius se nejdříve rozlítil a pokusí se ji získat lstí; když pochopí, že Lygie je jiná než všechny, které dosud poznal, změní se i jeho postoj k ní. Je ochoten získat její lásku pokorně a bez násilí moci. Ani Vinicius ani Lygie však nežijí v klidné době – a křesťané se v Neronově době nesetkávají s pochopením...

V letech, v nichž Sienkiewicz napsal svůj román, vyžadovali čtenáři dlouhé příběhy, aby jim snáze ubíhaly dlouhé večery. Dnešní „konzument“ příběhů se změnil, čas se naučil odvažovat na lékárnických vahách, a tak staré epické romány leží netknuty v knihovnách. Skrývají velké příběhy dobrodružství, lásky i utrpení – málokdo je však zná. Pojďme to tedy napravit: ve třech hodinách, v drammatizaci Karla Nešvery, s hudbou Karla Sodomky a v režii Jana Bergera. Zajisté budete potěšeni stejně jako posluchači, kteří slyšeli tuto třídílnou adaptaci ve třech vánočních večerech roku 1968...

Přemysl Hnilička